

VAN GRONDSTOF TOT VEEVOEDER

Rotterdam heeft de grootste haven van Europa. Het is een draaischijf voor de invoer van grondstoffen die gebruikt worden voor de productie van veevoeder. Ook voor Aveve is het de belangrijkste aanvoerhaven voor de productie van zijn veevoerders. – *Jan Van Bavel*

Liefst 220 jonge landbouwers schreven in voor de jongerendag die Groene Kring eind november organiseerde in samenwerking met Aveve. Tijdens een rondvaart in de haven van Rotterdam kregen ze een uitgebreide blik op de wereldhandel in grondstoffen en de productie van veevoeder. Ze kregen ook te zien hoe de overslag, zeg maar het transport en het overladen van de grondstoffen, in de praktijk gebeurt. Het proces van grondstof tot veevoeder verloopt in 4 stadia. Die werden tijdens de rondvaart op een partyschip behandeld door medewerkers van Aveve en Peterson, een logistieke partner van Aveve voor tal van grondstoffen, waaronder landbouwproducten.

Aankoop van grondstoffen

Patrick Boone, directeur Participaties Veevoeding bij Aveve, gaf een overzicht van de wereldwijde

handel in grondstoffen. De 4 fabrieken van Aveve Veevoeding (in Merksem, Aalter, Erpe-Mere en het Noord-Franse Arques) samen produceren jaarlijks ongeveer 900.000 ton veevoeder. "Het gaat dan voornamelijk om varkens-, rundvee- en pluimveevoeder, maar ook om een ruim assortiment hobbyvoeders. Hiervoor is hetzelfde aantal grondstoffen nodig", zei Boone. De aankopers streven via analyse van marktinformatie, prospectie van nieuwe grondstoffen en leveranciers, onderhandelingen met die leveranciers en het bewaken van de kwaliteit naar grondstoffen met een goede prijs-kwaliteitverhouding. Die kwaliteit moet zo stabiel mogelijk en veilig zijn. "Wereldwijd zijn er zo'n 5000 à 6000 aan- en verkopers bij de grondstoffenhandel betrokken. Die staan vooral telefonisch met elkaar in contact. Handelsgeschillen worden beoordeeld door een arbitragecommissie, die is samengesteld uit een viertal personen uit de handel. De prijzen van veevoedergrondstoffen worden bepaald door tal van factoren – zoals oogstomstandigheden, transportkosten, politieke en economische ontwikkelingen – en zijn de laatste jaren zeer volatiel."

Opdeling

"De grondstoffen worden meestal opgedeeld in een veertigtal bulkgrondstoffen (die in vracht binnenkomen) en zo'n 150 microcomponenten (vitaminen, mineralen en additieven, die in zakgoed binnenkomen)", aldus Boone. "De belangrijkste grondstoffen die Aveve gebruikt zijn tarwe, sojaschroot, maïs, gerst, koolzaadschroot, tarweglutenfeed en bietenpulp. Opgedeeld

in groepen gaat het dan om zetmeelhoudende producten (granen, vertegenwoordigende 59% van het volume), eiwitaanbrengers (zoals soja-, koolzaad-, en zonnebloemenschroot, 26%), additieven (vitaminen en mineralen, 10%) en vezelrijke grondstoffen (zoals bietenpulp, luzerne, sojahullen, 5%). Europa is met ongeveer 130 miljoen ton per jaar een van de grootste graanproducenten, met toppers zoals Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Andere grote producenten zijn China, de voormalige Sovjetunie (Rusland, Oekraïne en Kazachstan) en de Verenigde Staten. Wat maïs

De 4 fabrieken van Aveve Veevoeding samen produceren jaarlijks ongeveer 900.000 ton veevoeder.

betreft, staat Europa in voor 7% van de wereldproductie, die jaarlijks zo'n 700 miljoen ton bedraagt. De Verenigde Staten, Brazilië en Argentinië zijn de grootste sojabonenproducenten. De soja die wij hier gebruiken, komt vooral uit de 2 Zuid-Amerikaanse landen. De sojabonen uit Brazilië worden tot meer dan 2000 km uit het binnenland aangevoerd, vaak met vrachtwagens. In Argentinië maakt men meer gebruik van de diverse waterwegen. Zo kunnen de sojaboeken langs de Baranarivier zeeschepen tot 60.000 ton (zogenoemde Panamax-schepen) ontvangen. De

prijstelling van soja is gekoppeld aan de Chicago Board of Trade (CBOT), de termijnbeurs van Chicago, een van de grootste beurzen voor landbouwgrondstoffen ter wereld. Belangrijk in de prijsvorming van soja is de verschuiving die zich de afgelopen jaren op de wereldmarkt voordeed. Tot de jaren 2000 was Europa de belangrijkste importeur van soja. Nadien werd die rol overgenomen door China. Momenteel voert het 50% van de wereldhandel in soja in."

Antwerpen speelt niet mee

Voor Aveve zijn de belangrijkste aanvoerhavens voor veevoedergrondstoffen Rotterdam (51%), Amsterdam (28%) en Gent (21%). Opvallend is dat Antwerpen als zeehaven op dit gebied geen rol van betekenis speelt. Ongeveer 66% van de grondstoffen wordt per lichter (binnenschip) bij de Avevefabrieken aangevoerd; de rest verloopt via vrachtwagens.

Ontvangst van grondstoffen

Veevoederbedrijven maken voor de organisatie van het transport, de controle en ontvangst van de grondstoffen vaak gebruik van de diensten van een factor. Dat is hun vertegenwoordiger die de volmacht heeft om alles te doen wat nodig is voor het in-ontvangst-nemen van grondstoffen in een haven. Aveve werkt hiervoor intussen bijna 15 jaar samen met Peterson Control Union. Peterson is gevolmachtigd om namens Aveve alles te doen wat nodig is voor de inontvangstneming of de aflevering van grondstoffen. Bij de ontvangst van de grondstoffen zijn diverse partijen betrokken.

Zo vertegenwoordigt de scheepsagent de belangen van de rederij en de ladingsagent die van de bevrachter (charterer) van het schip. De stuwadoor (overslagbedrijf) en de graanfactor staan in voor de ontvangst van de goederen, terwijl 5 controleurs de goede ontvangst verzekeren. Peterson controleert de lading, laadruimte, op- en oververslagmiddelen op kleur en reuk (die moeten producteigen zijn), temperatuur, bijmenging, verontreiniging en fysieke afwijkingen (ongedierte, insecten, schimmel, ...). Daarnaast neemt het monsters via internationaal erkende procedures. Voor het onderzoek van de veevoedergrondstoffen beschikt het over een gerenomeerd laboratorium. Daar worden ze volgens een vaststaand protocol onderzocht op hun nutritionele waarde en eventuele aanwezigheid van onder meer mycotoxines,

insecticides en dioxines. Monsters van oliehoudende zaden en granen worden geanalyseerd op bijmenging en giftige zaden.

Jan Idzenga van Peterson legde uit hoe de overslag van sojameel van een zeeschip naar een binnenschip verloopt. Het meel wordt met een grijper gelost in de trechter van een weegcel van een drijvende weegtoeren, die zich op een overslagschip bevindt. Vervolgens wordt het meel

.....
Het lossen van een zeeschip met 60.000 ton sojaschroot kan tot 3 dagen in beslag nemen.

gewogen en via transportbanden verder naar kleinere binnenschepen overgeladen. Gemiddeld kan een grijper ongeveer 500 ton lossen. Het lossen van een zeeschip met 50.000 tot 60.000 ton sojaschroot kan tot 3 dagen in beslag nemen. De ruimen van het zeeschip Marcor Bulk (zie foto p. 49) doen dienst als opslagruimte. De grijpers verplaatsen tot 35 m³ in een keer, de lossnelheid voor sojaschroot bedraagt 1000 ton/uur.

Productie van mengvoeders

Dirk Van Thielen, divisiedirecteur Aveve Veevoeding, gaf een overzicht van de diverse normen waaraan veevoeder moet voldoen en schetste het logistieke aspect van de mengvoeders. "Per voeder maakt Aveve op aan welke nutritionele eisen het moet voldoen. Dat gebeurt op basis van overleg tussen verschillende afdelingen (R&D, verkoop, productie en aankoop). Daarnaast wordt er bekeken wat er (fabricatie)technisch mogelijk is en zijn er bijkomende eisen of beperkingen zoals kleur, smaak, geur, hardheid, ggo-vrij, aanwezigheid van omega 3, ... Zo ontstaat er een eisenpakket waaraan elk voeder moet beantwoorden. Deze eisen en de uiteenlopende kenmerken van de verschillende grondstoffen worden gecombineerd in een computermodel voor de berekening van de ideale samenstelling van het veevoeder. Dit model wordt lineaire programmering genoemd. Op basis hiervan worden de aankoop, productie en administratie georganiseerd. Minstens eenmaal per maand bekijkt men of de samenstelling van de voeders optimaal en economisch verantwoord is. Een module zorgt ervoor dat er geen te grote afwijkingen in de

samenstelling kunnen optreden. Op geregelde tijdstippen maken we bovendien een (middel)langetermijnberekening, zodat we de aankoop van de belangrijkste grondstoffen kunnen plannen." Van Thielen gaf ook een gedetailleerd beeld van het productieproces van veevoeders. Na de ontvangst en stockage van de grondstoffen worden ze gedoseerd, gemalen, gemengd, bewerkt tot korrel of meel, en tot slot afgeleverd. De bestellingsprocedure is via de online-internettoepassing bulk-express al sterk geautomatiseerd. Plannen voor een nog optimalere en snellere bulkklading zijn in uitvoering. ■

Ruim 200 jonge landbouwers namen eind november deel aan de jongerendag van Groene Kring.

AVEVE VEEVOEDERS IN CIJFERS

- Totale productie: 900.000 ton/jaar
- Capaciteit fabriek Merksem: ± 500.000 ton/jaar (bulk + zakgoed)
- Capaciteit fabriek Aalter: ± 450.000 ton/jaar (enkel bulk)
- Soorten: 550 types voeders

Bron: Aveve Veevoeding

ROTTERDAMSE HAVEN IN CIJFERS

- Totale jaarlijkse overslag: 430 miljoen ton
- Grootste haven van Europa, vierde grootste ter wereld
- Totale oppervlakte: 10.570 ha
- Totale lengte: 40 km
- Kadellengte: 89 km
- Pijpleidingen: 1500 km
- Aantal droog massagoedterminals: 16
- Aanvoer agribulk: 6,8 miljoen ton
- Afvoer agribulk: 1,5 miljoen ton
- Silo's en opslagvoorzieningen droge agribulk: 300.000 m³

Bron: Havenbedrijf Rotterdam (cijfers van 2010)